

Nr 20.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till grundförstärkningsarbeten å kammarrättens hus i Stockholm; given Stockholms slott den 13 januari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Henning Leo.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Leo anför:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln, punkt 44, föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till grundförstärkningsarbeten å kammarrättens hus i Stockholm (nr 3 i kvarteret Kidskär) för budgetåret 1933/1934 beräkna ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor. Jag torde nu få till behandling upptaga detta ärende.

Statens organisationsnämnd har, som jag i nyssnämnda sammanhang öförmälde, i sitt betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under *Bihang till riksdagens protokoll 1933. 1 saml. Nr 20—21.*

den närmaste tioårsperioden meddelat att, enligt vad från byggnadsstyrelsen upplysts, grunden till kammarrättens å Riddarholmen belägna hus under senare år varit utsatt för sättningar. En av styrelsen företagen undersökning hade givit vid handen, att sättningarna vore ganska betydande och icke visade tendens till minskning. Man hade inom styrelsen ansett, att grundförstärkning för byggnadens västra del borde verkställas inom tioårsperioden. Kostnaderna härför hade uppskattats till cirka 100,000 kronor, i vilket belopp inginge kostnaden för nedtagning och återuppsättning av hyl-lorna i husets nedersta arkivbotten, vilken måste helt utrymmas under grundförstärkningsarbetenas utförande.

Med anledning av vad sålunda förekommit har organisationsnämnden ut-talat, att för utförande av ifrågavarande arbeten borde, lämpligen för budget-året 1936/1937, beräknas ett belopp av 100,000 kronor.

Genom remiss den 26 november 1932 anbefalldes byggnadsstyrelsen att skyndsamt verkställa de utredningar och kostnadsberäkningar, som kunde erfordras för att ställa, bland annat, frågan om nämnda grundförstärkningsarbeten i sådant skick att den, om Kungl. Maj:t funne omständigheterna därtill föranleda, kunde framläggas för 1933 års riksdag.

Med anledning härav har nu *byggnadsstyrelsen* överlämnat en av intenden-ten hos styrelsen N. Royen upprättad promemoria med redogörelse för verkställda undersökningar av grunden under ifrågavarande byggnad ävensom ett av honom uppgjort förslag till åtgärder för grundens förstärkning jämte kostnadsberäkning, slutande å 100,000 kronor.

I nämnda promemoria anföres bland annat följande:

Verkställda precisionsavvägningar giva vid handen, att under 5-årsperioden 1927—1932 byggnadens nordvästra och sydvästra hörnpunkter satt sig 4.1 respektive 7.6 millimeter samt vidare att en 10 meter från sydvästra hörnet belägen punkt å södra fasadmuren sjunkit 3.9 millimeter, medan övriga längre mot öster belägna, avvägda punkter icke uppvisa någon sättning. Avvägningarna bekräfta sålunda vad man på grund av tidigare grundunder-sökningars resultat haft anledning vänta, nämligen att byggnadens västra parti är i rörelse, vilket förhållande tydligtvis orsakat konstaterade sprick-bildningar.

Med ledning av den kännedom, som nu erhållits rörande grundförhållan-dena på platsen, har uppgjorts förslag till förstärkning av grunden under västra gaveln, norra och södra fasadmurarnas västra delar samt de fyra närmast gaveln belägna innerpelarna. Förstärkning genom direkt under-gjutning av murarna har härvid föreslagits endast utefter kortare sträckor, där fasta bottnen ligger på mindre djup under grundvattenytan. Enär undergrunden till stor del utgöres av fyllning med inmängda större stenar, kan grundförstärkning medelst pålning icke komma ifråga för de partier av byggnaden, där djupet till fast botten är så stort, att direkt undergjutning av murarna ej är lämplig. För uppbärande av dessa murar ävensom inner-pelarna har därför förutsatts till fasta bottnen nedförda pelare till ett antal av sammanlagt fyra, och av dessa förläggas en utanför och tre inuti byggnaden. Belastningarna överföras till förstärkningspelarna förmedelst ett system järnbalkar, vilka ingjutas i betong.

Kostnadsförslaget, som jämväl avser utbyte av jordvåningens trägolv mot betonggolv, upptager följande huvudposter:

	Kronor.
Flyttning och återflyttning av värmeledningsanordningar samt av arkivalier och hyllor m. m. jämte borttagande av trägolv.....	10,000
Förstärkning av grundmurar	10,910
Upplagsplint för balkar invid innerpelarna	840
Pelare utanför södra fasadmuren	6,000
Förstärkningspelare i byggnaden	21,200
Balkkonstruktioner	22,200
Återfyllning m. m. samt omsättning av gator	3,150
Betonggolv i jordvåningen.....	5,850
Administration och kontroll.....	3,000
Oförutsedda utgifter	16,850
	Summa kronor 100,000

Byggnadsstyrelsen förklarar sig icke hava något att erinra mot det sålunda föreliggande förslaget. Styrelsen betonar, att de föreslagna förstärkningsarbetena, såsom även Royen framhållit, torde draga en tid av sammanlagt omkring fem månader, varav ungefär fyra månader för invändiga arbeten, samt att det är nödvändigt att utföra sistnämnda arbeten under tid, då byggnaden icke behöver uppvärmas, enär värmecentralens pannor därvid måste vara ur funktion. Med hänsyn härtill och då för utarbetande av ett fullständigt förslag till grundförstärkningen samt för infordrande och prövning av anbud torde komma att åtgå en tid av minst en och en halv månad, framhåller styrelsen önskvärdheten av att beslut rörande arbetenas utförande föreligger före utgången av nästkommande februari månad, därest arbetena skola komma till utförande under år 1933.

Riksarkivet har i skrivelse till byggnadsstyrelsen den 14 december 1932 meddelat, att hinder icke mötte för att den nedersta av byggnadens förkammararkivet disponerade bottnar utrymdes under den tid, som åtginge för grundförstärkningsarbetenas utförande. Riksarkivet förutsatte emellertid, att kostnaderna för flyttning av arkivalierna från bottenvåningen till provisoriska förvaringsrum i det s. k. Rosenhaneska huset och tillbaka igen samt eventuellt för inredning av extra hyllor icke komme att åvila riksarkivet.

De sålunda avsedda kostnaderna äro medtagna i den av Royen upprättade kostnadsberäkningen.

Lika med organisationsnämnden och byggnadsstyrelsen finner jag behöfligt att åtgärder vidtagas för förstärkning av grunden under ifrågavarande byggnad. Mot det härutinnan upprättade förslaget med tillhörande kostnadsberäkning har jag icke något att erinra.

Såsom framgår av vad jag anfört vid preliminär anmälan i statsverkspropositionen av förevarande fråga, hava dessa arbeten, för vilka i organisationsnämndens tioårsplan medel beräknats först längre fram under perioden, med hänsyn till behovet av att bereda arbetstillfällen ansetts böra komma till utförande redan nu. Jag tillstyrker därför, att för ändamålet erforderligt belopp, 100,000 kronor, äskas för budgetåret 1933/1934.

Departements-
chefen.

Av skäl, som byggnadsstyrelsen anfört, synes det påkallat att ärendet blir föremål för behandling redan på ett tidigt stadium av riksdagens arbete. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *grundförstärkningsarbeten å kammarrättens hus i Stockholm* för budgetåret 1933/1934 under sjätte huvudtiteln anvisa ett *extra* reservationsanslag av kronor 100,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.